

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 344/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 2) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených IN FORO – AYRUMYAN advokátska kancelária s. r. o., Uhrova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-15C/105/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-15C/105/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-15C/105/2017 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému po **2 000 eur**, ktoré **je** im Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi 2 trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 18. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava“) postupom mestského súdu v označenom konaní. Navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať, priznal finančné zadosťučinenie každému po 8 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 344/2025-16 zo 17. júna 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Na mestskom súde (predtým na Okresnom súde Bratislava III, pozn.) podalo 20. októbra 2017 štrnásť žalobcov proti piatim žalovaným vrátane sťažovateľov žalobu o určenie vlastníckeho práva spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Predmetom sporu medzi stranami je vlastníctvo príľahlých pozemkov bytového domu, o ktorých žalobcovia tvrdia, že majú byť v ich vlastníctve, pretože sa na nich nachádzajú rozvodové skrine elektriny pre jednotlivé byty a centrálny prívod zemného plynu prináležiace k bytovému domu. Tieto pozemky však boli nesprávne prevedené do vlastníctva sťažovateľov, ktorí ich využívajú ako parkovacie státie.

4. Okresný súd uznesením č. k. 15C/105/2017-43 z 12. decembra 2017 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Na podklade odvolania žalobcov Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 14Co/199/2018 z 25. septembra 2018 potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Potvrdzujúcemu rozhodnutiu predchádzala výzva krajského súdu doručená sťažovateľom 22. augusta 2018, aby sa vyjadrili k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí návrhu aj k odvolaniu žalobcov.

5. Okresný súd uznesením zo 4. mája 2020 vyzval sťažovateľov, aby sa vyjadrili k žalobe. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 17. marca 2023, ale z procesných dôvodov sa neotvorilo. Táto situácia sa opakovala aj 10. novembra 2023, 1. marca 2024 a 12. júla 2024. Problémom bolo doručovanie žalovanej 5, ktorá sa po rozvode so žalovaným 4 odsťahovala do Japonska, pričom počas namietaného konania súčasne prebiehalo medzi nimi aj konanie o vyporiadanie BSM, ktorého súčasťou bol aj byt v dotknutom bytovom dome.

6. Právny zástupcov žalobcov doručil mestskému súdu 3. novembra 2023 návrh na zmenu žaloby z dôvodu, že medzi žalobcami došlo k prevodom spoluvlastníckych podielov. Napokon bolo na pojednávaní 12. júla 2024 namietané konanie prerušené do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie BSM medzi žalovanými 4 a 5.

7. V namietanom konaní došlo k zmene zákonného sudcu 7. novembra 2020, 20. mája 2021, 14. júna 2021, 18. novembra 2021 a 28. decembra 2022. Po reforme súdnej mapy bolo v elektronickom súdnom spise 29. septembra 2023 uložené potvrdenie o zmene sudcu a spis bol pridelený sudcovi Kurincovi.

8. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že 13. marca 2025 požiadali mestský súd o nariadenie termínu pojednávania, pretože odpadla procesná prekážka, keďže žalovaný vo 4. rade a žalovaná v 5. rade uzavreli dohodu o vyporiadaní BSM a výlučným vlastníkom predmetných pozemkov sa stal žalovaný 4. Podľa sťažovateľov mestský súd do podania ústavnej sťažnosti na ich žiadosť nereagoval.

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú, že od podania žaloby v roku 2017, teda ani po takmer ôsmich rokoch, sa nepodarilo vo veci uskutočniť ani jedno pojednávanie. Súd prvej inštancie od rozhodnutia o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevykonal žiadny úkon. Zvlášť poukazujú na to, že na vyjadrenie sa k žalobe boli okresným súdom vyzvaní až po viac ako dvoch rokoch od jej podania.

10. Podľa sťažovateľov sú v namietanom konaní prietahy, ktoré nezavinili, pričom nečinnosť mestského súdu obmedzuje a poškodzuje aj ich vlastnícke práva.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

11. Predsedníčka mestského súdu vo vyjadrení okrem iného uviedla, že prvý termín pojednávania zákonný sudca nariadil na 1. november 2019, avšak tento pokyn nebol realizovaný a spis bol novému sudcovi pridelený 13. novembra 2019. Príprava pojednávania začala prebiehať od 4. mája 2020 a 7. októbra 2020 bol spis opätovne pridelený pôvodnému zákonnému sudcovi. Po viacerých pojednávaniach súd uznesením z 12. júla 2024 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania mestského súdu sp. zn. B3-23C/17/2019. Pokyn na vypracovanie tohto uznesenia dal sudca vyššiemu súdnemu úradníkovi 28. októbra 2024.

12. Z priloženého vyjadrenia zákonného sudcu vyplýva, že namietané konanie muselo byť prerušené do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. B3-23C/17/2019, predmetom ktorého bolo vypořádanie BSM žalovaného 4 a žalovanej 5. Uvedené konanie bolo uznesením zo 4. apríla 2025 zastavené, pretože žalovaní 4 a 5 uzavreli dohodu o vypořádání BSM. Na základe tejto skutočnosti prestala byť účasť žalovanej 5 v namietanom konaní dôvodná. Sudca mestského súdu zdôraznil, že problémom v namietanom konaní bola skutočnosť, že žalovaná 5 je Japonka, ktorá reálne žije v Japonsku.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet

sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k pozemku, čo spadá pod bežnú agendu všeobecných súdov. Ako určitú zložitosť veci možno označiť fakt, že medzi žalovanými 4 a 5 prebiehalo konanie o vyporiadanie BSM, ktoré ovplyvňuje opodstatnenosť ich účasti v namietanom konaní a to, že žalovaná 5 žije v Japonsku a komunikáciu s ňou možno označiť za problematickú.

16. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným priet'ahom. I keď na strane sťažovateľov došlo k žiadostiam o predĺženie lehoty na vyjadrenie, nešlo o zásadné predĺženie napadnutého konania.

17. Pokiaľ ide o samotný postup mestského súdu, ústavný súd tento vyhodnotil ako poznačený nečinnosťou, najmä v úvodnej fáze konania. Žaloba bola podaná 20. októbra 2017 a žalovaným bola na vyjadrenie zaslaná až 4. mája 2020 (teda po 2 rokoch a 7 mesiacoch). Vyjadrenie právneho zástupcu žalobcov doručené 6. novembra 2020 zasiela mestský súd sťažovateľom na dupliku až 14. septembra 2022 (teda po 10 mesiacoch). Po ukončení tohto písomného štádia dal sudca 17. januára 2023 pokyn na doručenie predvolaní na pojednávanie nariadené na 17. marec 2023. I keď zásielky určené žalovaným 4 a 5 neboli úspešne doručované, až pojednávanie z 10. novembra 2023 bolo odročené na 1. marec 2024 pre účely preverovania situácie týkajúcej sa žalovanej 5, ktoré na pojednávaní uviedol žalobca 7. Na pojednávaní 1. marca 2024 sa už zúčastnil aj žalovaný 4 a súdu uviedol, že nemá bližšie informácie o žalovanej 5. Pojednávanie bolo odročené na 8. apríl 2024 s cieľom zabezpečiť účasť žalobcov a ich prejavov vôle vo vzťahu k podanej žalobe, ako aj s tým, že mestský súd požiada právneho zástupcu žalovanej 5, ktorý ju zastupuje v konaní o vyporiadanie BSM, by tak urobil aj v namietanom konaní. Z dôvodu mimosúdnych rokovaní bolo na základe žiadosti právneho zástupcu žalobcov nariadené pojednávanie odročené. Mestskému súdu bola mailom 25. júna 2024 doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcov, aby mestský súd v namietanom konaní pokračoval podľa § 116 ods. 2 a 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) spolu s dopytom, či najbližšie nariadené pojednávanie sa reálne uskutoční (vzhľadom na vyžiadajúcu účasť všetkých žalobcov). Posledné pojednávanie sa napokon uskutočnilo 12. júla 2024. Na tomto pojednávaní mestský súd oznámil, že žalovaná 5 má v registri evidencie obyvateľov evidovaný pobyt na [REDAKOVANÉ], a preto nebolo možné postupovať podľa § 116 ods. 3 CSP, a tiež že prebieha konanie o vyporiadanie BSM, v ktorom je pravdepodobné, že sa skončí zmierom. Okrem toho bol na pojednávaní prednesený výsledok mimosúdneho rokovania medzi sporovými stranami a v závere bolo vyhlásené uznesenie o prerušení konania. Pokyn na vypracovanie uznesenia bol vyššiemu súdnemu úradníkovi daný zákonným sudcom až 28. októbra 2024. Z predloženého spisu vyplýva, že konanie o vyporiadanie BSM medzi žalovanými 4 a 5 vedené mestským súdom pod sp. zn. B3-23C/17/2019 bolo rozhodnutím zo 4. apríla 2025 zastavené (právoplatné 13. mája 2025).

18. Po preskúmaní obsahu predloženého spisu ústavný súd konštatuje, že postup mestského súdu v napadnutom konaní je poznačený priet'ahmi, ktoré je možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu). Z predchádzajúceho bodu vyplývajú

značné obdobia nečinnosti mestského súdu v úvodnej fáze konania, najmä pokiaľ ide o doručovanie jednotlivých podaní potrebných pre prípravu pojednávania. Uvedené spôsobilo, že prvé pojednávanie bolo od podania žaloby nariadené až po 5 rokoch a 3 mesiacoch. Hoci je pravdou, že v namietanom konaní najmä od roku 2023 je evidentná snaha súdu zmierniť, resp. odstrániť problémy s doručovaním žalovanej 5, nič to nemení na skutočnosti, že konanie bolo prerušené až v roku 2024, hoci súd mal o tomto probléme vedomosť takmer od počiatku, čomu nasvedčuje aj to, že konanie o vyporiadanie BSM začalo v roku 2019.

19. Keďže napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, pričom postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby mestský súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

21. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred mestským súdom je poznačené obdobia výraznej nečinnosti. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti požadujú priznanie finančného zadost'učinenia pre každého 8 000 eur. Zohľadňujúc, že namietané konanie je postihnuté obdobia nečinnosti najmä v jeho úvodnej fáze a že v relevantnom čase išlo konanie s cudzím prvkom, ako aj to, že aktuálne už odpadla prekážka, pre ktorú bolo konanie prerušené, sa ústavnému súdu javí ako postačujúce priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 2 000 eur pre každého zo sťažovateľov (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľov na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

22. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Z citovaného ustanovenia teda nevyplýva obligatórna povinnosť priznania trov konania sťažovateľovi, ak bolo ústavným súdom vyslovené porušenie jeho práv postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci.

23. V tejto veci nie je odôvodnené, aby sťažovateľovi 1 bola priznaná náhrada trov konania (bod 5 výroku tohto nálezu). Sťažovateľ 1 je ako advokát jediný spoločník a konateľ advokátskej kancelárie, ktorú splnomocnil na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom aj sťažovateľ 2. Z pohľadu nákladov konania nemožno považovať za hospodárne a účelné splnomocnenie sťažovateľa 1 ako fyzickej osoby dať sa zastúpiť právnickou osobou, v ktorej sám vystupuje ako jediný spoločník a konateľ. To platí o to viac, že ide o konanie, v ktorom nemožno počítať

s procesným rizikom spojeným s povinnosťou náhrady trov konania protistrany. Od sťažovateľa 1 ako právne kvalifikovanej osoby (advokát) je dôvodné očakávať schopnosť spísať ústavnú sťažnosť, ak v konaní pred všeobecným súdom, v ktorom vystupuje ako účastník konania, došlo k zbytočným prietahom (obdobne III. ÚS 617/2023, III. ÚS 240/2024, III. ÚS 340/2024).

24. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zohľadnil, že sťažovateľ 1 je advokátom, rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi 2 v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2025 sumu 371 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavovala v roku 2025 sumu 14,84 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi 2 trovy konania za dva úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti. Sťažovateľovi 2 vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 zvýšenú o DPH, čo predstavuje celkom sumu 949,17 eur.

26. Trovy konania sťažovateľa 2 teda predstavovali spolu sumu 949,17 eur, ktorú je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa 2 (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu